

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

19. Vis gratiae magis vitae praxi in Augustino quam stylo ab eo expressa est conversione mirabili, qua Magdalенаe, Petro, & praecipue Paulo similis fuit; institutione Religiosorum, qui in ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

Tantâ docebat auctoritate, & sapientiâ, ut ^{lib. 2.} homines d'putarent se quasdam immortalitatis leges non modo de celo, sed in ipso constitutos caelo fuisse pere; & quasdam Dei voces non longe de templo, sed prope ipsum Dei astantes tribunal audire. Hæc profecto & similia, quibus antiquorum cum ipso viventium scripta plena sunt, manifestissimè demonstrant, quàm sublimis eruditionis, & sapientiæ, & auctoritatis Doctor ille Doctorum in eruditissimo sæculo, ab eruditissimis viris habitus fuerit; ut supra modum admiranda sit illa quorundam Philosophorum recentiorum immodestia, qui instar leporum leoni mortuo insultantium, simul atque ratiunculâ quâpiam se armatos putant, capitales doctrinas eius adversus Pelagianos constantissime traditas, & à summis Ecclesiæ Præsulibus toties comprobatas, quas neque cum illa fidelitate, qua oportebat, librorum videlicet omnium excussione diligenti scire studuerunt, nec ullo modo earum fundamenta penetrant, tam insolenter invadunt, eumque caliginis, ignorantia, temeritatis, erroris, ac tantum non hæreseos Pelagianæ redarguere

^A non verentur. Quorum novi plumbeique pugiunculi si immobili isti rupi, detecta aliquando genuina veritate, quam ipse docuit, illiderentur, fortassis arma omnia repercussa obtusaque manibus exciderent, nec aliud exarmatis præsidium, nisi pervicacia, aut palinodia superesset. Quod magnum beneficium, præsentique perturbationi Scholasticæ Theologiæ magnopere necessarium ut Deus præster, spiritu suo tam docentium, quàm discentium animos illustrando, magnis precibus interpellandus est; & Augustini scripta, quod unicum tanto malo remedium est, diligentius & reverentius, quàm hætenus à quibusdam factum est, consulenda. Longè quippe integrius profundiusque veritas in ipsis latet, & longius ab ea plerique recesserunt, quàm vulgus Doctorum recentiorum suspicatur. Nos interim in tanti Doctoris mirabilibus pro nostro modo referendis pergamus, eoque porro styllum nostrum convertamus, quòd divinæ gratiæ efficaciam adhuc luculentius totius vitæ praxi, quam sermonibus, lucubrationumque monumentis expresserit.

CAPVT XIX.

Vis gratiæ magis vitæ praxi in Augustino, quàm stylo ab eo expressa est, conversione mirabili, quâ Magdalena, Petro, & præcipuè Paulo similis fuit; institutione Religiosorum, qui in quinquaginta quatuor Ordines diffusi sunt, alijsque multis.

VBI nobis occurrit primo loco mirabilis illa & extra naturalem rerum ordinem divinitus perpetrata conversio; quæ tanquam divinæ gratiæ speculum & compendium clariùs vires ejus ac naturam oculis opinionum prævitæ non lipipientibus exponit, quàm quicquid in scriptis voluminibus de ejus efficacia consignavit. Cùm enim totius vitæ stadio usque ad annum circiter tertium supra trigessimum & amorum & morum sceditate distulisset, pravarumque consuetudinum ferreis vinculis innexus, longo irritoque conatu durissimam concupiscentiarum suarum servitutem non potuisset excutere, uno impetu suborta est ingens procella, ferens ingentem imbrem lachrymarum: quâ tempestate Spiritu Domini flante suscitata, omnes catenæ quibus tenebatur repente diruptæ sunt, & velut impellente turbine ab uno extremo in alterum, à vita turbulentissima & sceditissima in pacatissimam, castissimamque translatus est. Quibus profecto tot annorum suspirijs, per quæ in placitum vitamque sanctiorem, stimulis timoris, pudoris, ac amoris agitated totis anhelabat visceribus, quid docemur, nisi animam tot impedimentis implicatam, tot vinculis carnis & sanguinis sub

^A diaboli potestate captivam, nulla arte, nulla vi, nisi inusitato Spiritus omnipotentis miraculo, in felicem illam arbitrij libertatem respirare potuisse? De qua ipse admirandus quodâ loco clamat: *Vixerat tam annofo tempore, & de quo imo altoque secreto evocatum est in mem: v: to liberum arbitrium meum, quo subierem cervicem levi iugo tuo, & humeros levi sarcina tua, Christe IESU, adiutor meus, & redemptor meus?*

Quare eùm nihil præcesserit, cui potentissimus ille repentina commotionis impetus ascribi possit, sine temeritate dixerò, Augustinum in conversione sua similem fuisse Magdalena, quæ divini amoris illapsu inflammata, torrenteque lachrymarum inundata, omnes vitæ pristinae sceditates, omnes mundi & carnis imagines repete delevit. Similem esse Apostolis veritatis, quorum antea viles animas, & in terra repentes, uno igne Pentecostes, quicquid ligni, sceni, ac stipula supererat exurente, factus etiam repente de caelo sonus, tanquam adventientis spiritus vehementis, ad virtutum omnium culmen abripuit. Similem fuisse sancto Petro, qui post promissa toties violata, quibus se Deo animamque devoverat suam, uno respectu interiore subito commutatus est. Similem denique fuisse

fuisse sancto Paulo, quia pariter vna voce
 cessit personante: *Tolle lege*, uno ictu ocu-
 lorum ad eam animi pacem ac promptitudi-
 nem conversus est, ut cum Paulo divino to-
 nitru prostrato, toto corde ingemaret:
Domine, quid me vis facere? Quam, inquit, *suave*
mibi subito factum est carere suavitatibus nugarum!
& quas amittere metus fuerat, iam dimittere gau-
dium erat. Hinc uti Paulo squamæ ab oculis
 illuminatis deciderunt, ita Augustino statim
 cum sine illius sententiæ, quasi luce securitatis
 infusa, omnis dubitationis tenebra diffugerunt.

A quorum quidem sanctorum similitudine,
 Magdalenæ, inquam, Apostolorum Petri, &
 Pauli, nec hoc abludit in Augustino, quod
 semper deinceps iverit de virtute in virtutem,
 tam indissolubili gratiarum subsequantium
 catena, ut eum nulla secularis temptata à se-
 verioris vite tramite distraxerit; tam uberi
 præclaroque progressu, ut ipse non minùs lu-
 culentum speculum & exemplar Religiosis,
 Presbyteris, atque Episcopis expresserit, quàm
 Apostoli ipsi Augustino, totique populo Chri-
 stiano præbuerunt.

Primusenim ille fuit, qui Religiosos Mo-
 nachorum ordines in Africam invexit, & in
 diversas ejus plagas sparfit. Vnde Eremitæ,
 ceterique Religiosi sub tanti ducis vexillo
 merentes prodierunt: qui tantâ multitudine
 ex illa Augustini spiritus fecunditate propa-
 gati sunt, ut à nonnullis quatuor supra quin-
 quaginta ordines sub Imperatoris Augustini
 nomine & patrocinio inelyti numerentur;
 adeoque, ut verbo dicam, nec emulationes
 concitem ejus laudibus, qui isto telo: *Non in*
contentione & emulatione, conversus est, tot Re-
 ligiosorum examina sanctus iste profudit,
 ut proximè ad illas myriades Monachorum
 accelerint, qui sub magni Benedicti discipuli-
 na militarunt. Exaggerent hoc argumentum,
 quorum uberius est eloquium, & vis orandi
 in pulpitis trita: Vnum dico, non immeritò
 Apostolis in sua conversione fuisse comparat-
 um, qui eorum vestigia in vita reliqua tam
 probe ac propè pressit, ut haud secus atque illi,

Rom. 13.

A filiorum pater innumerabilium esse promerue-
 rit, qui eum Apostolum suum indigetando,
 gratulandi de Augustino canunt, quod de
 Paulo gentes: *Nam si decem milia Paedagogorum* *r. Cer.*
habeat in Christo, sed non multos Patres. Nam in
Christo IESU ego vos genui. Sed ad alia porro
 propero.

Primus ille fuit, qui inter omnes Presby-
 teros Africæ multitudine Ecclesiarum celeberrimæ,
 dignus habitus fuit, qui Episcopalem
 Cathedram ad Evangelium prædicandum
 Antistite suo presente conscenderet. Quo ho-
 nore nemo ante ipsum ex Africanis Presbyteriis
 affectus fuerat.

Primus ille fuit, qui temporibus illis in
 Africa vitam cum Clero suo communem in-
 stituerit: cum etiam circa Cypriani temporis
 portionem Episcopalem separatam fuisse, Cy-
 priani ipsius testimonio dilucescat. At proprie-
 tatem semper Augustinus tantoperè averfatus
 est, ut non sacrorum Canonum interdicto,
 quorum cancellis nostrorum temporum avari-
 tia coerceri debuit, sed præ paupertate Testa-
 mentum nullum fecerit.

Primus ille fuit, qui Canonicos Religio-
 sosque contubernio sibi convictuque sociavit
 ex quo fluxit, ut ambo pariter nomen ejus,
 memoriamque venerentur.

Primus ille ipse atque ultimus huc usque
 fuit, qui post Apostolos duo extrema penè
 ex diametro dissidètia tam vitâ quàm doctri-
 nâ accuratissimè copulavit, eruditionem al-
 tissimam, quâ omnibus vel antè vel post in
 Ecclesia Christi celebratis antecelluit, cum hu-
 militate profundissima: per quam raro vel
 nullo fortassis alio exemplo factum est, ut illa
 vitæ ipsius in stultissima spurcissimaque hæresi
 transactæ turpitudine, & miranda lubricitas,
 cum vix paucis domesticis, quorum etiam fi-
 dem superabat, innotuisset, toti deinde orbi,
 quàm latè ab Occidente in Orientem usque
 patet, & usque ad suum exordium patebit,
 confessione omnium publicarum celeberrimè
 divulgata sit.

C A P V T X X.

Similitudo Pauli & Augustini mira, in indicijs divinæ electionis, quæ in vita utriusque etjam dissoluta micuerunt.

S E N sicut hac in re mira similitudo cum
 illo Apostolo adumbrata fuit, qui scientiæ
 sublimitate in tertium cœlum rap-
 tus, & humilitatis profunditate Apo-
 stolorum minimus, persecutor Ecclesiæ, & ab-
 ortivus, à seipso nominatus est; ita in eo ma-
 gna utriusque paritas elucescit, quod in am-
 borum vita ac moribus, quando etjam vitijs
 quàm maximè & fœditate disfluebat, vestigia
 quadam electionis occultæ, futuræque frugis

A divinis manibus impressa atque oculis mani-
 festa, claruerunt; perinde atque aurum licet in
 terra terra occultatum, rei metallicæ peritis,
 nescio quibus indicijs sese prodit.

Sed ut occultiores illas electionis lineas,
 quas in ardore persequentis ac furentis Pauli
 myfici mirantur, ipsis quoque colligendas re-
 linquâ, brevibus dicam eas, quæ in Augustino
 quantumvis vitijs prolituro nituerunt.

Et quidem non obscurum indolis magnæ
 futu-

Handwritten notes in the right margin.